

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 24.9.2008
COM(2008) 588 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE
A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK**

**A NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS ÉS TECHNOLÓGIAI EGYÜTTMŰKÖDÉS
EURÓPAI STRATÉGIAI KERETE**

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE
A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK**

**A NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS ÉS TECHNOLÓGIAI EGYÜTTMŰKÖDÉS
EURÓPAI STRATÉGIAI KERETE**

Ez a közlemény bemutatja a tudomány és a technológia területén megvalósítandó nemzetközi együttműködés európai stratégiai keretét. Ezen kívül kitér az információs és kommunikációs technológiák (IKT) területén megvalósított ilyen jellegű együttműködés speciális vonatkozásaira is.

Kutatási erőfeszítéseinek fokozásával és az új technológiák használatának elősegítésével Európa hatékonyabban és hatásosabban lesz képes megfelelni az aktuális társadalmi kihívásoknak. A kutatási beruházások és tevékenységek határokon átnyúló koordinációjával és fokozottabb integrálásával elmélyített Európai Kutatási Térség (EKT) hozzájárul Európa versenyképességének növeléséhez és vonzóbb célponttá teszi Európát a kutatási és innovációs beruházások számára. A társadalmi-gazdasági növekedés kulcselemének számító európai IKT egész világra kiterjedő ösztönzésével hozzá lehet járulni a növekedési és foglalkoztatási ütemtervben kitűzött célokhoz¹. Az Európai Kutatási Térség mélyítése csak úgy képzelhető el, hogy azzal párhuzamosan fokozni kell a nemzetközi partnerekkel való együttműködést, ami a térség szélesedését is eredményezi.

A tudomány és a technológia területén megvalósított nemzetközi együttműködés főbb stratégiai céljai és az IKT-hoz való univerzális hozzáférés

A globalizáció egyre gyorsul, és hatása tetten érhető a tudás előállítására, megosztására és felhasználására területén is. Az éghajlatváltozás, a szegénység, a fertőző betegségek, az energia-, élelmiszer- és vízellátást veszélyeztető tényezők és az állampolgárok biztonságával összefüggő kérdések, a hálózatok biztonsága és a digitális szakadék mind-mind olyan globális kihívást jelentenek, amelyek még nyilvánvalóbbá teszik azt a tényt, hogy a fenntartható fejlődés elősegítéséhez hatékony és globális tudományos és technológiai együttműködésre van szükség.

A hetedik kutatási keretprogram ezt a kérdést úgy kezeli, hogy lehetővé teszi a harmadik országok részvételét, és a nemzetközi együttműködés ösztönzését célzó új eszközöket vezet be. A hetedik kutatási keretprogram azonban az Európában megvalósuló kutatásnak csak elenyésző hányadát fedi le, a kutatási befektetések legnagyobb részét ugyanis a tagállamok biztosítják. Az európai nemzetközi szintű tudományos és technológiai együttműködés csak abban az esetben képes hozzájárulni a globális stabilitáshoz, biztonsághoz és gazdasági fellendüléshez², ha megerősödik a tagállamok és az Európai Közösség közötti partnerség. Jobb együttműködésre egyaránt szükség van az európai politikai célkitűzések megvalósításához és az európai technológiák globális terjesztéséhez. Ez a közlemény

---

¹ Az IKT termékek és szolgáltatások világkereskedelmének több mint 15%-a az EU-ban bonyolódik. Az IKT termékek kereskedelme továbbá jelentős részét teszi ki az EU és gazdasági partnerei közötti teljes kereskedelmi forgalomnak. A fent említett termékek és szolgáltatások teszik ki az EU-n kívüli export 10,2%-át, illetve az összimport 14,4%-át.

² Európai Kutatási Térség: új perspektívák, COM (2007) 161, 2007.4.4.

meghatározza a tudomány és a technológia területén megvalósítandó nemzetközi együttműködés európai keretét, amely alátámasztja a tagállamok és az Európai Közösség közötti új és hosszú távú partnerségen alapuló stratégiát. Ezen kívül javaslatot tesz a stratégiai partnerekkel való együttműködés eszközeinek javítására. A fő cél a globális fenntartható fejlődéshez való hozzájárulás, illetve Európa tudományos és technológiai kiválóságának megerősítése, hiszen ez egyre jobban befolyásolja a gazdasági versenyképességet, mivel az uniós vállalkozásoknak egyre nagyobb mértékben kell versenyezniük a feltörekvő gazdaságokkal.

A javasolt európai keret néhány alapelvől és a fellépésekhez kapcsolódó iránymutatásokból áll. Az ennek keretében megvalósított fellépések mind a közszférába tartozó, mind pedig a magánszereplőket megerősítik majd abban a vonatkozásban, hogy elősegítik a világ más részeiről származó partnereikkel és versenytársaikkal való együttműködésüket. A javasolt keret hozzájárul a tudás globális szintű szabad áramlásához – „az ötödik szabadság” – és az egész világon növelni fogja Európa tudományos és technológiai tekintélyét és elősegíti az európai IKT know-how terjesztését a világban. Hozzájárul ahhoz, hogy az Európai Kutatási Térség, mint a világra nyitott térség, felkerüljön a globális térképre és a globális gazdasági versenyben fokozza Európa versenyképességét.

A keret által javasolt fellépések a következőkhöz járulnak hozzá:

- a globális partnerekkel folytatott stratégiai tudományos és technológiai együttműködés és információs társadalmi párbeszéd megerősítése céljából végzett tagállami és közösségi szintű fellépések összehangolásának javítása;
- a közhatóságok, az ipar és a civil társadalom közötti további szinergiák létrehozása annak érdekében, hogy az e politikai területeket érintő uniós fellépések még hatékonyabbá váljanak;
- a tudáshoz, az erőforrásokhoz és a piacokhoz való hozzáférés elősegítése világszerte;
- a globális szinten napirenden lévő tudományos és technológiai kérdésekre gyakorolt pozitív hatás az erőforrások kritikus tömegének összegyűjtésével és a globális információs társadalom demokratikus értékeinek, különösen a szólásszabadságnak és az információhoz való hozzáférés jogának hangsúlyozásával³;
- a nemzetközi kutatás keretfeltételeinek javítása és az európai konvergenciamodell előmozdítása annak érdekében, hogy megerősödjön az információs társadalom politikáinak hatékonysága;
- annak elősegítése, hogy az európai kutatók és egyetemek a világ legkiválóbb tudosaival és legjobb kutatási infrastruktúráját kihasználva dolgozhassanak;
- az európai ipar által az elektronikus távközlésben és egyéb fejlett technológiák terén elfoglalt globális pozíció megerősítése.

---

³ A „Globális együttműködés felé az információs társadalomban” című 2006. április 27-i közleményében a Bizottság arra hívta fel az ipart, hogy dolgozza ki az IKT helytelen, a szólásszabadság korlátozására való felhasználásával kapcsolatos etikai kódexet. Ezt a felhívást eddig semmilyen konkrét fellépés nem követte.

Ez a közlemény adja meg a választ a 2008. februári tanácsi következtetésekre, és az EKT jövőjével⁴ és az információs társadalom globalizációjával⁵ kapcsolatban tartott nyilvános konzultációkat követően kidolgozott öt bizottsági kezdeményezés egyike. A közlemény továbbá reflektál az információs társadalomról rendezett 2005-ös csúcsertekezlet (WSIS) következtetéseire⁶.

1. A TUDOMÁNY ÉS A TECHNOLÓGIA TERÜLETÉN MEGVALÓSÍTANDÓ NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS EURÓPAI KERETÉNEK ALAPELVEI ÉS AZ ÚJ INFORMÁCIÓS TÁRSADALMI PARTNERSÉG

Az EKT kiszélesítése és a világra való nyitottságának fokozása

A kutatás területén a kiválóság a kutatók közötti verseny következtében, illetve annak következtében jöhet létre, ha sikerül a legkiválóbb kutatókat megnyerni az egymás közötti verseny és együttműködés céljára.

Ennek megvalósítása érdekében a közszféra, a kutatásfinanszírozással foglalkozó ügynökségek, az állami és a magán kutatóintézetek és az egyetemek között a határokon átnyúló együttműködést kell kialakítani. Az EKT csak ilyen típusú együttműködésekre épülve képes megfelelően működni. A tudományos életet is egyre inkább jellemző globalizáció korában az EKT határait a szomszédok bevonásával ki kell terjeszteni és ösztönözni kell a nemzetközi szinten vezető partnerekkel folytatott együttműködést, valamint ennek megvalósulásához minden szükséges támogatást meg kell adni.

A politikák koherenciájának és a programok egymást kiegészítő jellegének biztosítása

A kutatás jellemzően nem légüres térben folyik. Hozzájárul az aktuális társadalmi kérdések megoldásához, illetve azok hatását sem kerülheti el.

Európa nemzetközi tudományos és technológiai stratégiájának elő kell segítenie az EU fő politikai célkitűzéseinek elérését, azaz hozzá kell járulnia az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, a digitális szakadék áthidalásához, elő kell segítenie az energiaforrások fenntarthatóságának biztosítását, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák megőrzése érdekében tett erőfeszítéseket, valamint a millenniumi fejlesztési célok elérését. A kutatási tevékenységek és a többi politika, valamint a finanszírozási eszközök közötti fokozottabb koherencia meg fogja erősíteni a tudomány és a technológia által ezekre a politikákra gyakorolt hatást és befolyást.

A legfontosabb harmadik országokkal folytatott stratégiai tudományos és technológiai együttműködés megerősítése

---

⁴ SEC(2008) 430, 2008.4.2.

⁵ Az IKT területén folytatott nemzetközi együttműködés uniós stratégiájával kapcsolatban folytatott nyilvános konzultációra 2007. június 18. és október 1. között került sor.

⁶ Az információs társadalomról szóló állásfoglalásában (2004/2204) a Parlament „felhívja az Uniót és a tagállamokat, hogy tekintsék az együttműködést ösztönző tényezőnek a WSIS-t a földrajzi és történelmi közelség hagyományos területein (...), illetve a távolabbi fejlődő országokkal való új együttműködés területén.” Az Internet szabályozásáról szóló fórumról szóló állásfoglalásában (B6-/2008) a Parlament „felhívja az EU érintett intézményeit, hogy vegyék figyelembe a tuniszi menetrendet jogalkotási munkájuk során.”

Európa nem képes a világ összes országával és minden témában együttműködni.

Döntést kell tehát hozni azzal kapcsolatban, hogy mely témában végezzenek kutatásokat és melyek legyenek a kutatásba bevont harmadik országbeli partnerek. Garantálni kell tehát, hogy a fenti döntések támogatására a források megfelelő mennyiségben álljanak rendelkezésre. A fejlett tudományos kultúrával rendelkező partnerekkel folytatott együttműködés természetesen más jellegű lesz, mint a tudományos bázisukat most építő országokkal megvalósított együttműködés, de mindkét típusú együttműködésre szükség van. A hatékonyan működő nemzetközi együttműködési stratégiához az Európai Közösségnek és a tagállamoknak hosszú távú kötelezettségeket kell vállalniuk, és új megközelítést kell kidolgozni arra, hogy hogyan kerülnek meghatározásra a főbb harmadik országokkal folytatandó együttműködés szempontjából elsőbbséget élvező kutatási területek.

A tag- és társult államok által épített EKT jól illusztrálja, milyen hatalmas lehetőségeket rejthet az országok között megvalósított szoros együttműködés. Abban az esetben, ha egy adott földrajzi térséghez tartozó országcsoporthoz (pl. ASEAN, Afrikai Unió) a tudomány és a technológia területét érintő együttműködést kíván megvalósítani az Európai Közösséggel, és amennyiben a tudomány és technológia vonatkozásában a kritikus tömeg csak így érhető el a főbb globális kihívások kezeléséhez, a bi-regionális megközelítést kell előnyben részesíteni.

Az olyan fejlett technológiák területén, mint az IKT az együttműködés alapját képező földrajzi és az ágazati kutatási prioritásokat az ipar, a tudományos élet és a kutatóintézetek közös hozzájárulásának eredményeként kell meghatározni, azaz például a technológiai platformok által kifejlesztett stratégiai kutatási menetrendek, az információs társadalmi párbeszéd, illetve egyéb kétoldalú és regionális kapcsolatok alapján. Ez megkönnyítené azt, hogy a harmadik országbeli partnerek már a kutatás egészen korai szakaszától részt vehessenek.

Külön figyelmet kell fordítani az országok eltérő szabványaira, mivel azok gyakran állják útját az információs és a kommunikációs technológiák terjesztésének és akadályozhatják az összekapcsolódást és az interoperabilitást.

Európa mint kutatási partner népszerűségének fokozása

Ha meg akarjuk őrizni a kutatás területén elért kiválóságot és kapcsolatot akarunk kiépíteni az európai és a világ többi részéből származó kutatók és intézetek között, akkor Európát vonzó kutatási partnerré kell változtatni. Ennek elérése érdekében megfelelő versenyalapú és intézményi kutatásfinanszírozásra, világszínvonalú infrastruktúrára, a kutatók fokozottabb Európán belüli és kívüli mobilitására és a szellemi tulajdon kérdéseinek megfelelő szabályozására van szükség.

Az egymást követő keretprogramok során a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködési tevékenységek egyre nagyobb jelentőségre tettek szert, az Európai Kutatási Tanács létrehozása pedig megerősítette az Európában végzett magas színvonalú felderítő kutatás pozícióját. A Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma (ESFRI) által végzett munka világszinten érdeklődést váltott ki és több nemzetközi partnert sarkallt együttműködési szándékának kifejezésére.

A nyitott EKT a legjobb módja annak, hogy az európai tudomány és technológia az egész világon vonzó célponttá váljon. Végezetül pedig az EKT sikere nagyban függ attól, hogy vannak-e magasan képzett kutatók, mert ez utóbbiak tevékenységének következtében jöhet

létre egy versenyképes, tudásalapú gazdaság. A tanulmányaikat Európában, illetve harmadik országokban befejező vagy hálózatokon keresztül kapcsolatban álló kutatók a nemzetközi együttműködés nagyköveteivé válnak majd.

Az információs társadalom szabályozásával kapcsolatos eredményorientált partnerségek létrehozása

Első lépésként a folyamatban lévő politikai párbeszédet eredményorientáltabbá kell tenni azzal, hogy már a kezdet kezdetén pontosan meghatározzuk a szabályozás területén folytatott együttműködés és a közös kutatás prioritásait. Adott esetben ezeket a párbeszédet ki kell terjeszteni a távközlési és média ágazat konvergenciájával kapcsolatos kérdésekre is. Az üzleti párbeszédet (pl. üzleti kerekasztalok) és a fogyasztókkal folytatott párbeszédet is eredményorientálttá kell tenni.

A szabályozás területén folytatott együttműködés prioritásai közé tartozik a független és hatékony szabályozó hatóságok létrehozása, a korlátozott mennyiségben rendelkezésre álló erőforrások megkülönböztetéstől mentes módon történő elosztása, az engedélyek kiadásához alkalmazott szempontrendszer nyilvános hozzáférhetősége és az átlátható odaítélési eljárások, a megkülönböztetéstől mentes és költségorientált összekapcsolódás és a nyílt forrású technológiák alkalmazása. Meg kell erősíteni azoknak a nem vámjellegű akadályoknak és szabályozáson alapuló korlátoknak a felügyeletét, amelyek akadályozzák az uniós piaci szereplők harmadik országok piacain való érvényesülését.

Az Európai Közösség és a tagállamok együttes fellépése

Az együttesen fellépő tagállamok és az Európai Közösség sokkal többet képes elérni közösen mind az EU-ban, mind pedig világszerte. Ez a megállapítás igaz az olyan politikákkal kapcsolatban mint a környezetvédelem vagy az energia, de helytálló a kutatási és az információs társadalommal kapcsolatos politika esetében is.

A közös fellépés vonzóbbá teszi az Európában végzett kutatást és a kulcsfontosságú piacokon jobb beruházási és felvásárlási feltételeket teremt. A jobb koordináció több globális partner igényeinek is megfelel, mert ez utóbbiak meríteni kívánnak az olyan kérdésekkel kapcsolatban alkalmazott európai szabályozásbeli megközelítésből, mint a konvergencia. Ugyanakkor erőfeszítéseink egyesítésével a kutatási és információs társadalmi ágazatokban fontosnak számító országokkal / régiókkal kapcsolatban Európa jobb gazdasági információkhoz juthat.

A tagállamoknak és az Európai Közösségnek közösen kell meghatározni a harmadik országokkal együtt folytatott kutatás prioritásnak számító területeit, annak érdekében, hogy a legnagyobb haszonnal valósuljanak meg a koordinált kezdeményezések és fellépések.

A Nemzetközi Kísérleti Termonukleáris Reaktor (ITER) projekt nagy méretekben jól demonstrálja, mi minden érhető el abban az esetben, ha megvan a politikai akarat a nemzetközi együttműködésre és létrejön az erőforrások összevonása. Az előbbinél kisebb horderejű ugyan, de a fejlesztési célú mezőgazdasági kutatásra irányuló európai kezdeményezés is azt demonstrálja, hogy az európai szinten koordinált kutatási célok és a közös finanszírozás óriási eredményt érhet el.

Ha a tagállamok és az Európai Közösség nemzetközi tudományos és technológiai együttműködésre rendelkezésre álló erőforrásait koherensebb módon használjuk fel, akkor az

egyébként is egyre inkább globális politikai kihívások hatékony megválaszolásához szükséges kritikus tömeg könnyebben összegyűlhet.

Az Európai Közösség és az európai kormányközi kezdeményezések (pl. EUREKA és COST), valamint a kutatási szervezetek (pl. EIROforum⁷ és annak egyéni tagjai) közötti megerősített partnerség is jelentős mértékben hozzájárulhat e cél eléréséhez.

A megfelelően koordinált és hatékonyan kommunikált nemzetközi tudományos és technológiai stratégia hozzájárul ahhoz, hogy Európa egyetlen hangon szólaljon meg a főbb globális kihívásokkal kapcsolatban, és elősegíti, hogy a nemzetközi fórumokon Európa hatékonyabban vegyen részt a prioritások meghatározásában, például az OECD-ben és különösen az ENSZ szervezetein belül (pl. UNESCO, WHO, ITU).

2. IRÁNYMUTATÁSOK AZ EURÓPAI KUTATÁSI TÉRSÉG VILÁGRA VALÓ NYITOTTSÁGÁNAK FOKOZÁSA ÉRDEKÉBEN MEGVALÓSÍTANDÓ FELLÉPÉSEKHEZ

A tagállamok közötti és az Európai Közösség bevonásával megvalósított szoros és hosszú távú partnerség, illetve a fentebb felvázolt alapelvek gyakorlati megvalósítása elengedhetetlen az EKT teljes nemzetközi potenciáljának kibontakoztatásához.

Ez a partnerség csak abban az esetben lehet sikeres, ha közösen a célok, közösen kerülnek meghatározásra az európai kutatási napirendek és a végrehajtásban is együttműködés valósul meg, közösen alakítják ki a harmadik országokkal szemben és a nemzetközi fórumokon képviselendő álláspontokat, közös tevékenységek valósulnak meg és a partnerség résztvevői egyesítik erőfeszítéseiket és a rendelkezésre álló erőforrásaikat.

Ennek a folyamatnak köszönhetően Európába irányuló és onnan induló áramlatok jönnek létre. Ami pedig az egész világról odavonzza a kutatókat, miközben javítja Európa technológiai potenciálját a világpiacon, például az IKT területén.

A lehető legjobb eredmények elérése érdekében a harmadik országokkal folytatott szoros együttműködés mellett a következő javaslatokat végre kell hajtani mind közösségi, mind pedig tagállami szinten. Ezen kívül megfelelő intézményi keretre is szükség van a folyamat előmozdítása érdekében.

2.1. Az EKT nemzetközi dimenziójának erősítése

• Európa szomszédait be kell vonni az EKT-ba

A hetedik kutatási keretprogramhoz való csatlakozás a közösségi szintű együttműködés legintenzívebb formája. Az európai szomszédságpolitikának⁸ fontos aspektusa az, hogy az európai szomszédságpolitika keretében partner államok részt vehetnek bizonyos közösségi politikákban és programokban, beleértve a hetedik kutatási keretprogramot is.

---

⁷ Az EIROforum a következőket foglalja magába: Európai Nukleáris Kutatási Szervezet, Európai Fúziós Fejlesztési Megállapodás, Európai Molekuláris Biológiai Laboratórium, Európai Űrügynökség, Európai Déli Observatórium, Európai Szinkrotron Kutatóközpont, Institut Laue-Langevin.

⁸ COM (2006) 724 végleges, 2006.12.4., az Európai Unió Tanácsa, 10657/07, 2007.6.18.

Mára gyakorlatilag az összes nyugat-balkáni ország társult a hetedik kutatási keretprogramhoz. De a társulás lehetősége nyitva áll az EU déli és keleti szomszédai előtt is. Az EKT földrajzi kiterjedésének az európai szomszédáspolitikai keretében partner országokra való kiterjesztése jelentősen hozzájárul majd az EU által az említett országok vonatkozásában meghatározott célok eléréséhez, különösen a fenntartható gazdasági növekedésük elősegítése tekintetében. A társulási folyamat fokozatosan, esetről esetre valósul majd meg, figyelembe véve az endogén tudományos-technológiai kapacitásokat, az együttműködés aktuális és potenciális szintjét és az Európai Közösség és az európai szomszédáspolitikai keretében partner országok kölcsönösen fennálló érdekeit. Az IKT területén folytatott nemzetközi együttműködés megerősítése vonatkozásában az európai szomszédáspolitikai keretében partner országok azért is különleges figyelmet érdemelnek, mert egyrészt nagy lelkesedéssel veszik át az uniós megoldásokat, másrészt pedig néhányuk jelentős felvevőpiac lehet az uniós technológiai vállalkozások számára.

Annak érdekében, hogy ezekkel az országokkal szorosabb tudományos együttműködés alakuljon ki és elő lehessen készíteni a hetedik kutatási keretprogramhoz való csatlakozásukat, az Európai Közösségnek tudományos és technológiai kapacitásépítést célzó kezdeményezéseket és kutatási együttműködést kell megvalósítania az Európai Szomszédáspolitikai és Partnerségi Támogatási Eszközökön és a hetedik kutatási keretprogramba tartozó célzott fellépéseken (pl. egyedi nemzetközi együttműködési cselekvések) keresztül.

Nagy jelentősége van az ezekkel az országokkal folytatott politikai párbeszédnek. Az említett országok közül néhányal az Európai Közösség már kötött kétoldalú tudományos és technológiai megállapodásokat (pl. Egyiptom, Marokkó, Tunézia és Ukrajna), ami jó alapja lehet a párbeszédnek. Ezen kívül a tudomány és a technológia területét érintő kétoldalú politikai párbeszéd kezdődik majd azokkal az országokkal, amelyek jelzik a hetedik kutatási keretprogramhoz való csatlakozási szándékukat, de nem kötöttek az Európai Közösséggel kétoldalú tudományos és technológiai megállapodást.

A hetedik kutatási keretprogramon belül nemrég elindított INCO-Net projektek támogatják a tudományos és technológiai párbeszéd regionális platformjait és a prioritások bi-regionális szintű meghatározását; valamint elősegítik, hogy a tagállamok és az európai szomszédáspolitikai keretében partner országok részt vehessenek a jövőbeli kutatási prioritások és a koordinált fellépések meghatározásában.

A jelentős tudományos-technológiai kapacitással rendelkező és szomszédos országnak tekinthető Oroszország már jelenleg is fontos partner, aki világossá tette, hogy az EU-t a tudományos-technológiai együttműködés területén hosszú távú prioritásként kezeli. Az EU és Oroszország között a tudomány és a technológia területén megvalósuló együttműködést tovább lehetne fokozni a kutatási keretprogramhoz való társulásról szóló megállapodás megkötésével, ahogy azt mindkét fél elismerte az EU–Oroszország Állandó Partnerségi Tanács (Kutatás) 2008 májusában tartott ülésén. Ez ugyanis hozzájárulna az EU és Oroszország közötti közös kutatási és oktatási térség kialakításához, beleértve annak kulturális vonatkozásait is. A kutatási keretprogramhoz való társulás lehetőségét az EU–Oroszország kapcsolatok és az új EU–Oroszország megállapodás szélesebb összefüggéseiben kell vizsgálni, mely utóbbival kapcsolatos tárgyalások a 2008 júniusában tartott EU–Oroszország csúcstalálkozón kezdődtek meg.

A tagállamok és a Bizottság:

- biztosítja az európai szomszédságpolitika keretében partner országokkal folytatott különböző politikai párbeszédnek keretében meghatározott tudományos és technológiai prioritások koordinált és/vagy kiegészítő jellegű végrehajtását a hetedik kutatási keretprogramhoz való esetleges társulás elősegítése érdekében;
- fokozza az információs társadalommal kapcsolatos kérdésekről folytatott regionális párbeszédet;
- elősegíti az európai szabályozási alapelveket azzal, hogy jobb együttműködést épít ki az európai szabályozókkal.

Az Európai Bizottság:

- a hetedik kutatási keretprogramhoz való esetleges társulás elősegítése céljából politikai párbeszédet alakít ki azokkal az érdekeltekkel, az európai szomszédságpolitika keretében partner államokkal, amelyek esetében nincs az Európai Közösség és a szóban forgó ország közötti kétoldalú tudományos és technológiai megállapodás;
- felgyorsítja a helyes gyakorlat terjesztését és az európai szomszédságpolitika keretében partner államokban a szakpolitikai harmonizációt azzal, hogy a versenyképességi és innovációs program (CIP) keretében fokozatosan bevonja azokat az IKT-politika támogatásának programjába (PSP).

- **A fontosabb harmadik országokkal folytatott stratégiai együttműködés megerősítése földrajzi és tematikus szempontok alapján célzott fellépéseken keresztül**

A tagállamok és az Európai Közösség számtalan kutatási együttműködési fellépésben vesz részt harmadik országokkal. Európai szintű közös stratégia hiányában azonban az együttműködésben sok a szükségtelen párhuzamosság, ami az erőforrások pazarlásához vezet és csökkenti az elérhető hatást⁹.

Ha az érdekek közösek és kölcsönös előnyök érhetőek el, ha a tudomány és a technológia területét érintő kiváló emberi erőforrások és kapacitás vonható be, illetve ha a nemzetközi kötelezettségvállalásokra kollektív választ kell adni, a nagyobb mértékben koordinált megközelítés mind Európa, mind pedig a harmadik országbeli partnerek számára előnyösebb lenne. Az Európai Közösségnek és a tagállamoknak tehát közösen kell meghatározniuk a főbb harmadik országokkal folytatott tudományos és technológiai együttműködés stratégiai prioritásait és ezek megvalósítása érdekében koherens módon kell fellépniük.

Az iparosodott országok és a főbb feltörekvő gazdaságok esetében a koordinált tudományos és technológiai együttműködés prioritásainak azokra a kölcsönös érdeket képviselő területekre kell koncentrálniuk, amelyek esetében széles körű nemzetközi erőfeszítésekre van szükség a globális tudományos és technológiai, illetve társadalmi kihívások kezeléséhez. Mivel a nemzetközi tudományos és technológiai szintéren továbbra is komoly verseny zajlik az EU tagállamai és a harmadik országok között, egészséges egyensúlyt kell találni az együttműködés és a verseny között. Ebben a vonatkozásban a közös infrastruktúrák létrehozását, a felderítő és a versenyhelyzet előtti kutatást és a piacra jutást elősegítő, közös

⁹ CREST-jelentés 1207/07, 2007.12.13.

vagy kompatibilis szabványok kidolgozásához vezető kutatást kell prioritásként kezelni. Az IKT területén folytatott kutatási együttműködés különösen ki fog térni az eltérő szabványok problémájára, mert ez utóbbi gyakran állja útját a technológiák elterjedésének és akadályozza az összekapcsolódást és az interoperabilitást. A kutatási együttműködés céljára kiválasztott területeknek az uniós vállalkozások versenyképessége szempontjából is előnyösnek kell lenniük, miközben el kell kerülni annak a veszélyét, hogy a szellemi tulajdon elégtelen védelme miatt az említett vállalkozások versenyhátrányba kerüljenek.

A fejlődő országok esetében a kutatás területén folytatott együttműködést össze kell hangolni a fejlesztési együttműködésre irányuló politikával és a millenniumi fejlesztési célokkal¹⁰. Egyes kutatási területek különösen fontosak, például a fenntartható tisztavíz-ellátás biztosításának megoldása, az élelmiszer- és az energiaellátás kérdései, a fertőző betegségek elleni küzdelem, az éghajlatváltozás hatásának kezelése, a digitális szakadék áthidalása, a biológiai sokféleség és a szárazföldi és tengeri ökoszisztémák szempontjából veszélyt jelentő tényezők számának csökkentése. Ezen túlmenően az együttműködésre épülő tudományos és technológiai projektek mellett a fejlődő országok bevonásával megvalósuló nemzetközi együttműködés keretében tudományos és technológiai kapacitásépítési projekteket is végre kell hajtani (pl. infrastruktúra, emberi erőforrások, kutatási politika, kutatók és kutatóintézetek hálózatai). Ennek köszönhetően ezen országok kutatói hozzájárulhatnak a helyi, regionális és globális problémák megoldásához, valamint a gazdasági és a társadalmi fejlődéshez. A fokozott kutatási kapacitás ezen kívül arra fogja sarkallni a kutatókat, hogy beszálljanak a tudományos kiválóság tekintetében folyó nemzetközi versengésbe és még jobban arra ösztönzi őket, hogy kutatási tevékenységeiket továbbra is harmadik országokban folytassák.

Afrika esetében az Európai Közösség és a tagállamok összehangolt erőfeszítéseinek keretében a 2007-es lisszaboni csúcstalálkozón¹¹ megkötött közös Afrika–EU stratégiai partnerség végrehajtására kell koncentrálni. A „tudomány, az információs társadalom és az űrkutatás” területén folytatott speciális Afrika–EU partnerség arra a felismerésre épül, hogy Afrikában a tudomány, a technológia és az innováció elengedhetetlen a szegénység felszámolása, a betegségek és az alultápláltság elleni küzdelem, a környezet állapotromlásának megállítása és a fenntartható mezőgazdaság és gazdasági növekedés kiépítése érdekében. A tudományos és a digitális szakadék áthidalása elengedhetetlen ahhoz, hogy ezekre a kihívásokra afrikai kezdeményezésen alapuló válaszokat találhassunk.

A kapacitásépítés tipikusan a fejlesztési politika és a fejlesztési finanszírozás területét érinti, és ez az oka annak, hogy mind közösségi¹², mind pedig tagállami szinten meg kell erősíteni a tudományos és technológiai eszközök és a külpolitikai fellépéseket és segítségnyújtást célzó egyéb eszközök és programok koherenciáját és egymást kiegészítő jellegét. Amennyiben a harmadik országok egyetértenek, ösztönözni kell ezeknek az eszközöknek és programoknak a tudományos és technológiai kapacitások építésére való célzott felhasználását. Törekedni kell arra is, hogy az említett eszközök és programok kiegészítsék a többi finanszírozási szervezet tevékenységét, beleértve a nemzetközi pénzügyi intézeteket és a globális kutatási kezdeményezéseket (pl. Nemzetközi Mezőgazdasági Kutatás Tanácsadó Csoportja). Ennek előfeltétele, hogy a fejlődő országok politikai döntéshozói ráébredjenek arra, mennyire fontos

---

¹⁰ SEC (2008) 434, az Európai Unió Tanácsa 9907/08, 2008.5.27.

¹¹ ec.europa.eu/development/eu-africa-summit-2007

¹² Ezek a következők: Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA), az Európai Fejlesztési Alap (EDF), a Fejlesztési Együttműködési Eszköz (DCI), Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz (ENPI)

a tudományos és technológiai fejlesztés a jobb életminőség eléréséhez. A fejlődő országok esetében különös figyelmet kell fordítani a nemek közötti egyenlőség előmozdítására és a magánszektorból származó tudományos és technológiai fejlesztést célzó befektetések szerepére.

A stratégiai kutatási prioritásokat tagállami és közösségi szinten koherens és összehangolt módon kell végrehajtani. Jelenleg az egyes tagállamok kétoldalú megállapodások és nemzeti programok keretében valósítják meg a harmadik országokkal való együttműködést. Ehhez hasonló módon az Európai Közösség megerősítette a fontosabb harmadik országokkal folytatott stratégiai együttműködést, különösen a Közösséggel kötött kétoldalú tudományos és technológiai megállapodások keretén belül¹³. Ezeket a megállapodásokat a hetedik kutatási keretprogram is megerősítette, az azok végrehajtását és a célzott megközelítés támogatását elősegítő egyedi eszközök révén (pl. egyedi nemzetközi együttműködési cselekvések és összehangolt pályázati felhívások). Az említett megállapodások keretében megvalósítandó jövőbeli kezdeményezésekkel kapcsolatos információk megosztása elősegíti az Európai Közösség és a tagállamok közötti szorosabb koordinációt.

Az egyes országcsoportok (pl. ASEAN, Afrikai Unió) esetében célszerűbb volna bi-regionális megközelítést alkalmazni, ahelyett, hogy folyamatosan növelnénk az Európai Közösség által kötött kétoldalú tudományos és technológiai megállapodások számát. A tudomány és a technológia területén azonban csak akkor valósítható meg hatékony bi-regionális párbeszéd, ha létezik az országcsoporttal megvalósítandó és az országcsoporton belüli koordinációt lehetővé tevő regionális struktúra, amelynek szerepe óriási a tudományos és technológiai prioritások meghatározásában és a kutatás finanszírozásában. Hosszabb távon az így kialakuló politikai párbeszéd bi-regionális tudományos és technológiai megállapodások létrejöttét eredményezhetik. A hetedik kutatási keretprogram alapján jelenleg futó INCO-Net projektek előkészítik a terepet az ilyen jellegű bi-regionális fórumok számára és előfutárai lehetnek a tudományos és technológiai kutatás tekintetében prioritást élvező területek meghatározása során a tagállamok és a harmadik országok által alkalmazott új megközelítésnek.

Azokban az esetekben, amikor az Európai Közösséggel kötött önálló bilaterális vagy bi-regionális tudományos és technológiai megállapodások megkötése nem indokolt, az Európai Közösség biztosítani fogja, hogy az Európai Közösség és tagállamai, valamint harmadik országok között kötött minden partnerségi és együttműködési megállapodásban nagyobb hangsúlyt kapjanak a tudományos és technológiai összetevők.

A tagállamok és a Bizottság:

- a tudomány és a technológia területén a főbb harmadik országbeli partnerekkel folytatandó együttműködés prioritásait közösen határozzák meg és azokat megállapodásban rögzítik, amennyiben ez az együttműködés egyértelműen elősegíti a főbb globális kihívások európai kezelését és közös kezdeményezéseket eredményez; a lehetőségek függvényében alkalmazzák az „Útban a közös kutatásprogramozás felé: Összefogással a mindenkit érintő kihívások hatékonyabb megválaszolásáért” című bizottsági közleményben¹⁴, illetve az IKT

¹³ www.ec.europa.eu/research/inco

¹⁴ COM(2008) 468 végleges 2008.7.15.

területét érintő és a médiapolitikával kapcsolatban az i2010 cselekvési tervben¹⁵ felvázolt megközelítést;

- a kétoldalú tudományos és technológiai megállapodások végrehajtása során nyert tapasztalatokat és az azok keretében tervezett kezdeményezéseket megosztják, illetve elősegítik az Európai Közösség és a tagállami tudományos, IKT és média tanácsadók hatékony együttműködését a Bizottság harmadik országokban működő Delegációi, illetve tagállami nagykövetségek keretein belül;
- biztosítják, hogy a nemzetközi tudományos és technológiai, illetve fejlesztési politikák összhangban legyenek és a közösségi szintű (mind a hetedik kutatási keretprogramba tartozó alapok, mind pedig a külső fellépések és támogatás céljára létrehozott eszközök) és a tagállami szintű finanszírozási mechanizmusok kiegészítsék egymást;
- megerősítik az EU és az Afrikai Unió közötti tudományos és technológiai együttműködést az EU–Afrika stratégiai partnerség és cselekvési terv, és különösen a tudománnyal, az információs társadalommal és az űrkutatással kapcsolatos 8. partnerség végrehajtásán keresztül; ehhez közösségi és tagállami forrásokra egyaránt szükség lesz, valamint elengedhetetlen az Afrikai Unió Bizottságának, a Regionális Gazdasági Közösségeknek és a vonatkozó állami és magán szereplőknek az aktív részvétele.

Az Európai Bizottság:

- biztosítja a hetedik kutatási keretprogramba tartozó különböző eszközök folyamatos felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a főbb harmadik országokkal folytatandó stratégiai együttműködés megerősítése terén maximális legyen a hatás;
- fokozza a tudomány és a technológia területén – beleértve az IKT területét is – a regionális országcsoportok (pl. ASEAN, Afrikai Unió) szintjén folytatott együttműködést, a megfelelő regionális struktúrákkal politikai párbeszédet és – adott esetben – bi-regionális tudományos és technológiai megállapodások megkötésére irányuló tárgyalásokat kezd;
- elősegíti, hogy a harmadik országok vegyék fel a tudományos és technológiai kapacitásépítést – beleértve annak a nemek közötti egyenlőség kérdését érintő vonatkozásait is –, valamint az IKT alkalmazását a Közösség külső segítségnyújtási alapjai és együttműködési programjai keretében kidolgozott nemzeti vagy regionális indikatív programjaikba;
- a harmadik országoknak továbbra is biztosít az információs társadalommal kapcsolatos szakpolitikákra vonatkozó technikai segítségnyújtást, felhasználva a hasonló segítségnyújtási programok és földrajzilag célzott projektek (*Latin-Amerika esetében az @LIS; az Euro-Mediterrán terület esetében az EUMEDIS; Ázsia esetében pedig az EU-Asia IT&C*) végrehajtása során gyűjtött tapasztalatokat.

---

¹⁵ COM(2005) 229 végleges 2005.6.1.

2.2. A nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés keretfeltételeinek javítása

• A tudományos kihívások megoldása globális kutatási infrastruktúrák alkalmazásával

A kutatási infrastruktúrák közös fejlesztése és az azokhoz való hozzáférés a tudomány egyik olyan globális dimenzióval rendelkező területe, amely különösen alkalmas terepet kínál a nemzetközi együttműködésre. A tudomány és a technológia számos ága esetében igaz, hogy a jelentős tudományos eredmények elérése csak az infrastruktúrába való jelentős beruházás árán valósítható meg.

Már vannak a tagállamok, a Közösség, kormányközi kutatási szervezetek és harmadik országok bevonásával megvalósuló, kutatási infrastruktúrák fejlesztését célzó hatékony együttműködésre példák (pl. GEOSS, GEANT). A GEANT elnevezésű, az Európai Nemzeti Kutatási és Oktatási Hálózatokat összekötő nagykapacitású és nagysebességű kommunikációs hálózat eredetileg csak az iparosodott országok (Észak-Amerika és Japán) kutatási hálózatait kötötte össze. Mára azonban összeköttetések létesültek Kínával, Indiával, Latin-Amerikával, Délkelet-Ázsiával, Észak-Afrikával, a Közel-Kelettel és a Balkánnal. Ez a bővítés nagyon hasznos a világ különböző régióiban tevékenységet folytató kutatói és oktatói közösségek számára és több területen, az említett régiók és Európa bevonásával megvalósuló együttműködési fórumok létrehozásához vezetett. Az elkövetkező évek során ezek a kezdeményezések még tovább bővülnek majd időben, illetve földrajzi és tematikai kiterjedésben.

Ugyanakkor strukturáltabb módon kell megközelíteni a globális kutatási infrastruktúrák – beleértve az e-infrastruktúrákat is – közös fejlesztésével kapcsolatos kérdéseket. Európában az ESFRI¹⁶ tette meg az első lépéseket ebben az irányban azzal, hogy kidolgozta azoknak az új kutatási infrastruktúráknak a tervét, amelyek jellegüknél fogva már amúgy is globálisak vagy megvan bennük a lehetőség arra, hogy globálissá váljanak.

Nemzetközi szinten is tárgyalások folynak olyan globális kutatási infrastruktúrákkal kapcsolatos, különböző tudomány- és kutatási területeket érintő projektekről (pl. a biológiai sokféleség kérdésével foglalkozó LIFEWATCH, az Integrált szén-dioxid megfigyelő rendszer és a Square Kilometre Array rádióteleszkóp-hálózat), amelyek megvalósításához nemzetközi együttműködésre van szükség.

Az IKT ágazatban az Európai Közösség az Egyesült Államok, Ausztrália és Japán bevonásával határozza meg a megbízható infrastruktúrákkal kapcsolatban folytatott globális kutatás menetrendjét, beleértve a tudás és a kutatás helyes gyakorlatának megosztását annak érdekében, hogy javuljon a jelenlegi és a jövőbeli globális hálózatok és infrastruktúrák rugalmassága.

A tagállamok és a Bizottság:

- ösztönzi a nagyszabású kutatási infrastruktúrákkal kapcsolatos nemzetközi együttműködést, adott esetben ezzel segítve elő a költségek megosztását;

¹⁶ Kutatási Infrastruktúrák Európai Stratégiai Fóruma, <http://cordis.europa.eu/esfri/home.html>

- a digitális szakadék fejlődő országokban való csökkentését célzó új lehetőségeket vizsgál meg, beleértve a köz- és a magánszféra partnerségét is;
- részt vesz a G8-országcsoport, illetve egyéni országok képviselőiből álló, vezető tisztviselőket tömörítő *ad-hoc* csoportban és a területtel kapcsolatos párbeszéd folytatása érdekében az olyan már működő fórumok munkájára épít, mint például az OECD Globális Tudományos Fórum;
- fokozza az IKT ágazat infrastruktúráival kapcsolatos globális kutatási menetrend vonatkozásában megvalósuló együttműködést a 2009-2010 közötti időszakban, beleértve a kutatás és egyéb tevékenységek koordinálását célzó erőfeszítéseket is;
- az információs társadalommal kapcsolatban jelenleg és a jövőben zajló, harmadik országokkal és régiókkal folytatott párbeszéd során prioritásként kezeli a biztonsággal és a megbízhatósággal kapcsolatos kérdéseket.

• **Kutatói mobilitás és globális hálózatépítés**

A kutatói mobilitás a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés kulcsfontosságú eleme és a legkiválóbbak megnyeréséért komoly verseny folyik. Ebben az összefüggésben pedig óriási a jelentősége annak, hogy a harmadik országban dolgozó európai kutatók az EKT résztvevői maradjanak, értékes hozzájárulást téve mind az anyaországban, mind pedig a külföldön végzett kutatáshoz. Ehhez hasonlóan a feltörekvő gazdaságokból vagy fejlődő országokból származó, Európában dolgozó kutatók számára is lehetővé kell tenni, hogy hozzájárulhassanak hazájuk fejlődéséhez. A hálózatépítésnek köszönhetően vagy a „visszatérési” ösztöndíjakon keresztül megvalósuló összekapcsolódás elősegíti a legkiválóbbak tényleges mobilitását. Ezen túlmenően az EU és harmadik országok közötti valós vagy virtuális közös kutatólaboratóriumok létrehozásának lehetőségét is támogatni kell.

Már tettek lépéseket¹⁷ annak érdekében, hogy az EU-ban dolgozó kutatók kiváló képzésben részesüljenek, vonzó karrierlehetőségeket kapjanak és mobilitásukat semmi se akadályozza. A hetedik kutatási keretprogramba tartozó „Munkaerő” elnevezésű program több lehetőséget kínál a kutatók Európán belüli és a világ más részeire irányuló mobilitására. Az ún. „tudományos vízum” csomag¹⁸ valamennyi tagállamra kiterjedő, teljes körű végrehajtása elősegíti a harmadik országbeli kutatók Európába való beutazását. Azonban ennél többet kell és lehet is tenni.

A tagállamok és a Bizottság:

- a harmadik országokkal folytatott szoros együttműködés keretében folytatja a külföldön dolgozó európai és az Európában dolgozó nem európai kutatók hálózatának fejlesztését.

A tagállamok:

¹⁷ COM 317 végleges, 2008.5.23.

¹⁸ A Tanács 2005/71/EK irányelve, HL L 289., 2005.11.3., 15. o., Az Európai Parlament és a Tanács 2005. szeptember 28-i 2005/761/EK ajánlása, HL L 289., 2005.11.3., 23. o.

- átültetik nemzeti jogukba a „tudományos vízum” csomagot (beleértve a rövid távú kutatói vízumokkal kapcsolatos közösségi ajánlást is) és zökkenőmentes eljárást biztosítanak a vízumkérelmek elbírálásához;
- növelik az Európába visszatérő európai és a hazájukba visszatérő harmadik országbeli kutatók számára létrehozott finanszírozási mechanizmusokat és/vagy reintegrációs ösztöndíjakat.

A Bizottság:

optimalizálja a nemzetközi mobilitás elősegítését célzó, már meglévő közösségi eszközöket, beleértve a hetedik kutatási keretprogramba tartozó „Munkaerő” elnevezésű programot.

• Nyitottabb kutatási programok

Az Európai Közösség által kötött kétoldalú tudományos és technológiai megállapodások a méltányos partnerség, a közös tulajdon, a kölcsönös előnyök, a közös célok és a viszonyosság elvére épülnek. Miközben ezeket az alapelveket nem sikerül minden esetben teljes mértékben a gyakorlatban is megvalósítani, törekedni kell a kutatási programokhoz és alapokhoz való kölcsönös hozzáférés biztosítására annak érdekében, hogy a tudomány és a technológia területén megvalósított nemzetközi együttműködés kölcsönös előnyökkel járjon.

A hetedik kutatási keretprogram nyitva áll a harmadik országbeli résztvevők számára. Finanszírozásban általában csak nemzetközi együttműködés keretében partnerországnak számító országokból származó résztvevők részesülhetnek¹⁹. Ugyanakkor a nyílt verseny elősegíti a kutatási kiválóság kialakulását, ezért az együttműködésen alapuló projektekre nyújtható finanszírozás kiterjeszhető az iparosodott harmadik országokban működő kutatási szervezetekre és kutatókra, ha ezek az országok viszonyossági alapon maguk is biztosítanak finanszírozást az európai kutatók számára.

A tagállamok a nemzetközi együttműködés elősegítését célzó finanszírozási mechanizmusokat dolgoznak ki, és néhányuk már a külföldön végzett kutatás-fejlesztési tevékenységekre is biztosít ezekből finanszírozást. A tagállamoknak fokozniuk kell a harmadik országokkal folytatott együttműködésen alapuló kutatási kezdeményezések elindítása érdekében tett erőfeszítéseiket a kutatás jól meghatározott területeit illetően és egyes területek vonatkozásában fokozatosan meg kell nyitniuk programjaikat (a finanszírozást is beleértve) a támogatást viszonyossági alapon biztosító országok előtt.

A tagállamok és a Bizottság:

- intenzívebbé teszi a hetedik kutatási keretprogram koordinálására létrehozott eszközök (pl. ERA-NET rendszerek) használatát, hogy ezzel ösztönözze a közösségi és nemzeti forrásoknak a harmadik országokkal való együttműködés céljára történő összevonását.

A tagállamok:

- egyes jól meghatározott területek vonatkozásában fokozatosan megnyitják nemzeti kutatási programjaikat a viszonyosságot biztosítani képes fontosabb harmadik országok előtt; közös

¹⁹ Az 1906/2006/EK rendelet, 2006.12.18.

kezdeményezéseket és programokat dolgoznak ki és hajtják végre azoknak a harmadik országoknak a bevonásával, amelyek partnerországgént kölcsönösen előnyös feltételeket biztosítanak vagy ilyen feltételek kidolgozására vállalkoznak.

A Bizottság:

- az Európai Közösség által kötött kétoldalú tudományos és technológiai megállapodások keretében a viszonyosság elvét úgy ültetik át a gyakorlatba, hogy a harmadik országokban megvalósuló állami kutatási programokhoz és együttműködési lehetőségekhez kölcsönös legyen a hozzáférés. Ennek következtében a hetedik kutatási keretprogram alapján kiírt pályázati felhívások keretében fokozatosan be kell vezetni a finanszírozás lehetőségét az iparosodott harmadik országokból származó tudósok számára, amennyiben a partnerország kutatási programjaiban hasonló feltételeket biztosítanak az európai kutatók számára.

• A szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdések

A sikeres és fenntartható nemzetközi szintű tudományos és technológiai együttműködéshez, a bizalom fokozásához és az együttműködésen alapuló kutatási tevékenységekben a tudás megosztásához és kiaknázásához elengedhetetlen a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdések megfelelő kezelése.

Ezeket a kérdéseket kölcsönösen elfogadott alapelvek és eljárások szerint, viszonyosságot, méltányos eljárást és kölcsönös előnyöket biztosító módon kell kezelni. Az EU-nak és a harmadik országoknak megfelelő szabályokat kell alkalmazniuk és a másik fél jogalapjait azonos elbánásban kell részesíteniük. Ösztönözni kell a szellemi tulajdonnal kapcsolatos alapelvek és gyakorlatok alkalmazását a kétoldalú tudományos és technológiai együttműködési megállapodásokon keresztül és elő kell segíteni, hogy a legkevésbé fejlett országok megfelelő mértékben hozzáférhessenek a kutatási eredményekhez.

• A tagállamok és a Bizottság:

- a Közösség által kötött kétoldalú, illetve a tagállami nemzetközi tudományos és technológiai együttműködési megállapodásokon keresztül világszerte elősegíti „A szellemi tulajdon kezelésével kapcsolatos ajánlásban és útmutatóban”²⁰ szereplő elvek érvényesülését. Ezen kívül továbbfejleszti azokat annak érdekében, hogy valamennyi fél számára tisztességes és kölcsönösen előnyös feltételek jöjjenek létre, és a legkevésbé fejlett országok szükségleteinek figyelembevétele is megvalósuljon.

• A szabványosítást megelőző szakasz

Az IKT területén folytatott kutatási együttműködés különösen ki fog térni az eltérő szabványok problémájára, mert ez utóbbi gyakran állja útját a technológiák elterjedésének és akadályozza az összekapcsolódást és az interoperabilitást.

A Bizottság:

²⁰ C(2008)1329, 2008.10.4.

- ösztönzi a kapcsolatot a kutatási programok eredményei és a szabványosítás között, nagyobb hangsúlyt helyez a versenyhelyzet előtti nemzetközi ipari kutatás területén megvalósított együttműködésre és több figyelmet fordít a nyílt szabványokra épülő, a szabványosítási fázist megelőző együttműködésre.

3. FENNTARTHATÓ PARTNERSÉG VÉGREHAJTÁSA

Az ebben a közleményben kifejtetteknek megfelelően az Európai Közösségnek és a tagállamoknak meg kell erősíteniük a főbb partnerekkel világszerte folytatott stratégiai tudományos és technológiai együttműködést. Ezt legmegfelelőbben úgy lehet elérni, ha szoros partnerség alakul ki a tagállamok és az Európai Közösség között. Jelenleg nincs az ilyen jellegű partnerségek előmozdítását és irányítását célzó intézményi keret.

Ezért fontos, hogy:

- a tagállamok, a Tanács és a Bizottság kötelezettséget vállaljon a javaslatban szereplő, a tudomány és a technológia területén megvalósítandó nemzetközi együttműködés európai stratégiai keretének végrehajtására, beleértve a fellépésekkel kapcsolatos partnerségekre vonatkozóan a közleményben felvázolt elképzelést is;
- a Tanács kidolgozza azt a megfelelő intézményi keretet, amely alkalmas a tudomány és a technológia területén megvalósítandó nemzetközi együttműködés európai stratégiai keretének hatékony végrehajtására, figyelembe véve az információs társadalommal kapcsolatos szakpolitikák speciális jellemzőit;
- a Tanács felügyelje és nyomonkövesse az EKT világ előtti fokozatos megnyitását, és szükség esetén további lépéseket tegyen a javasolt fellépések hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében;
- az Európai Parlament biztosítson támogatást a tudomány és a technológia területén megvalósítandó nemzetközi együttműködés koherens keretének létrehozásához és a Bizottsággal szoros együttműködésben kövesse nyomon a globális kérdésekkel kapcsolatos eszmecseréket, például az Internet Irányítási Fórumhoz hasonló fórumokon.